

Rzadkie i interesujące gatunki roślin z pasma Wielkiej Raczy w Beskidzie Żywieckim

Jak dotąd obszar Wielkiej Raczy nie doczekał się monograficznego opracowania. Dane florystyczne z XIX w. (KRUPA 1879; WOŁOSZCZAK 1896, 1897) obejmują obszar graniczący z badanym terenem, z którego pochodzą tylko nieliczne dane. Współczesne dane obejmują jedynie wybrane fragmenty badanego terenu (ALEXANDROWICZ & DENISIUK 1991; WILCZEK 1995, 1997; BLAROWSKI i in. 1997; MICHALIK 1998; CHOMIK i in. 1999; SZYPUŁA 2002). Beskid Żywiecki w porównaniu z innymi górami Polski jest stosunkowo ubogi florystycznie, co jest wynikiem nieprawidłowej gospodarki leśnej na przełomie XIX i XX w., kiedy to lasy puszczy karpackiej przekształcone zostały w monokultury świerkowe (HERZOG 1988). Jednak już od połowy XX w. utworzono tam rezerваты przyrody chroniące najciekawsze i najbogatsze florystycznie fragmenty puszczy karpackiej (ALEXANDROWICZ & DENISIUK 1991).

W notatce przedstawione są wybrane gatunki roślin, które zanotowano i zebrano podczas kartowania flory w kwadratach ATPOL o boku 1 km. Prace prowadzono w latach 2004–2005. W porządku alfabetycznym wymieniono tylko gatunki odnalezione podczas penetracji terenu. Są to gatunki rzadkie w opisywanym terenie lub rzadkie w Karpatach. Gwiazdką oznaczono antropofity. Nazwy przyjęto za MIRKIEM i in. (2002).

Aconitum variegatum – Liczne stanowisko w zabagnionej buczynie na skraju rezerwatu „Śrubita” w Rycerze Górnej. (DG3390).

Adenostyles alliariae – Pojedynczy okaz przy ścieżce w lesie dolnoreglowym w okolicy wsi Sobkówka (DG3368).

**Anthoxanthum aristatum* – Na skaju drogi w okolicach Zwardonia na stoku góry Rachowiec (DG2380).

Atropa belladonna – Niewielkie stanowisko w lesie dolno reglowym w okolicy wsi Rajcza Dolna na stoku góry Mała Zabawa (DG2366).

*Bromus arvensis – Na przydrożu w okolicach wsi Rajcza Dolna (DG2357).

Bolboschoenus maritimus – Nielicznie na brzegu turzycowiska w okolicach wsi Laliki (DG2278).

Cardamine trifolia – Kilka stanowisk w lasach dolnoregłowych w okolicach wsi Zwardoń (DG2288) i Ujsoly przysiółek Młada Hora (DG3356) oraz Ujsoly przysiółek Wyróbnówka (DG3346).

Dentaria enneaphyllos – Rzadko w buczynach w okolicach wsi Rycerka Górna na stoku Ożnej (DG3218) i Kołyski (DG 3380).

Doronicum austriacum – W lesie dolnoregłowym w okolicach wsi Laliki (przysiółek Piekło) (DG2269) i na brzegu strumienia Rycerka koło leśniczówki Śrubita we wsi Rycerka Górna (DG3370).

**Echinocystis lobata* – W zaroślach na brzegu rzeki Ujsoly we wsi Ujsoly (DG3420).

Gentianella ciliata – Kilkanaście okazów na łące przy drodze ze wsi Glinka do przysiółka Wodniczki, z badanego terenu dotąd nie podawany (DG3432).

Hacquetia epipactis – Kilkanaście okazów w buczynie w przysiółku Piekło koło wsi Laliki (DG2269).

*Malva moschata – Jeden okaz w rowie we wsi Sól (DG3302).

Matteucia struthiopteris – Dwa niezbyt obfite stanowiska na brzegu potoku Danielka w Ujsolach (DG3328) i w zaroślach koło stacji Milówka-Zabawa we wsi Milówka (DG2357).

Oenothera flammingina – Dwa nieobfite stanowiska na suchych zboczach i rumowisku we wsi Zwardoń (DG2288) i Sól (DG2393).

O. hoelscheri – Mało liczne stanowisko na brzegu drogi we wsi Sól (DG3302).

Potentilla aurea – Nielicznie na łące przy Wielkiej Raczy (DG3288).

Ranunculus platanifolius – Cztery stanowiska w buczynach w okolicy wsi Rycerka Górna (DG3279, DG3288, DG3390) i Ujsoly (DG3356).

Senecio subalpinus – Nielicznie nad rzeką Rycerską we wsi Rycerka Górna przy szlaku na Wielką Raczę (DG3370).

Streptopus amplexifolius – Jeden okaz w buczynie na brzegu rezerwatu „Śrubita” we wsi Rycerka Górna (DG3390).

*Telekia speciosa – Pojedynczy okaz na brzegu strumienia Danielka w Ujsolach (DG3328).

Veratrum lobelianum – Dość liczne populacje w buczynach na brzegu rezerwatu „Śrubita” w Rycerce Górnej (DG3390) oraz w przysiółku Piekło koło wsi Laliki, (DG2269).

Podziękowania. Serdecznie dziękuję Panu prof. drowi Krzysztofowi Rostańskiemu za oznaczenie *Oenothera flammingina* i *O. hoelscheri* oraz Pani doc. Krystynie Towpasz za zweryfikowanie oznaczenia *Potentilla aurea* i Pani dr Eugenii Urszuli Zajac za potwierdzenie oznaczenia *Bromus arvensis*.

Summary. Rare and interesting vascular plants from the Wielka Racza range in the Beskid Żywiecki Mts. The paper presents the new localities of 22 rare and interesting species of vascular plants from the Wielka Racza Range in the Beskid Żywiecki Mts (Polish Western Carpathians). The most interesting are: *Dentaria enneaphyllos*, *Hacquetia epipactis*, *Oenothera flammingina* and *O. hoelscheri*.

LITERATURA

- ALEXANDROWICZ Z. & DENISIUK Z. 1991. Rezerваты i pomniki przyrody Żywieckiego Parku Krajobrazowego. – Ochr. Przyr. **49** (2): 143–161.
- BLAROWSKI A., GAJCAK J. & PARUSEL J. 1997. Ochrona przyrody w województwie bielskim – stan istniejący, perspektywy. – W: A. BLAROWSKI i in. (praca zbiorowa), Przyroda województwa bielskiego – stan poznania, zagrożenia i ochrona, s. 192–280. Colgraf-Press, Poznań.
- CHOMIK Z., MICHALSKA B. & GAJCAK J. 1999. Rezerваты przyrody dorzecza Soły. Zespół Zachodnio-beskidzkich Parków Krajobrazowych. s. 32. „Greg”, Gliwice.
- HERZOG B. 1988. Rośliny chronione w grupie Wielkiej Raczy w Beskidzie Żywieckim. – Chrońmy Przyr. Ojcz. **44**(5): 76–77.
- KRUPA J. 1879. Stosunki florystyczne dorzecza Soły. – Spraw. Komis. Fizjogr. Akad. Umiej. **13**: 146–182.
- MICHALIK S. 1998. Szata roślinna. – W: M. BAJGIER-KOWALSKA i in. (praca zbiorowa), Przyroda Żywieckiego Parku Krajobrazowego, s. 82–111. Colgraf-Press, Poznań.

- MIREK Z., PIĘKOŚ-MIRKOWA H., ZAJĄC A. & ZAJĄC M. 2002. Flowering plants and pteridophytes of Poland – a checklist. – W: Z. MIREK (red.), Biodiversity of Poland 1, s. 442. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków.
- SZYPUŁA W. 2002. Nowe stanowiska rzadkich gatunków roślin naczyniowych w Beskidzie Śląskim, Beskidzie Żywieckim i Kotlinie Żywieckiej. – *Chrońmy Przyr. Ojcz.* **58**(1): 106–109.
- WILCZEK Z. 1995. Zespoły leśne Beskidu Śląskiego i zachodniej części Beskidu Żywieckiego na tle zbiorowisk roślinnych Karpat Zachodnich. – *Pr. Nauk. Uniw. Śl.* **1490**: 5–130.
- WILCZEK Z. 1997. Szata roślinna województwa bielskiego – stan poznania, zagrożenia i ochrona. – W: A. BLAROWSKI i in. (praca zbiorowa), *Przyroda województwa bielskiego – stan poznania, zagrożenia i ochrona*, s. 35–138. Colgraf-Press, Poznań.
- WOŁOSZCZAK E. 1896. Z granicy flory zachodnio- i wschodnio-karpackiej. – *Spraw. Komis. Fizjogr. Akad. Umiej.* **31**: 119–159.
- WOŁOSZCZAK E. 1897. O roślinności karpackiej między Dunajcem a granicą Śląską. – *Spraw. Komis. Fizjogr. Akad. Umiej.* **32**: 1–45.

JANUSZ MIŁEK, *Zakład Taksonomii Roślin i Fitogeografii, Instytut Botaniki, Uniwersytet Jagielloński, ul. Kopernika 27, PL-31-501 Kraków, Polska; e-mail: milek@ib.uj.edu.pl*

Przyjęto do druku: 23.03.2006 r.